

حضرت آیت اللہ العظمیٰ حاج شیخ لطف اللہ صافی گلپایا گانی

تکریشی بر فلسفه و عرفان

حضرت آیت الله العظمی صافی گلپایگانی (دام ظله العالی)

انتشارات دلیل ما

چاپ اول (ویرایش جدید): زمستان ۱۳۹۹

تیراز: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ:

نگارش

شابک: ۵ - ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۴۴۲ - ۲۴۷

تلفن و نمایر: ۰۳۷۷۴۴۹۸۸ - ۰۳۷۷۳۳۴۱۳ (+۹۸۲۵)

دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه ششم، واحد ۶۱۲ و ۶۱۳
(ارتباط با ما) www.dalilema.ir | dalilema@yahoo.com (خرید آنلاین)

مدرسه علوم دینی

شماره ثبت: ۱۴۰۱، ۴۱، ۸

تاریخ:

۴۷.۷.۶

کد نشران: ۴۳۶

- مراکز پخش**
- قم. خیابان معلم. مجتمع ناشران. طبقه ۴۴ واحد ۳۷۷۴۴۹۸۸ | تلفن: ۰۳۷۷۳۳۴۱۳ و ۰۳۷۷۳۷۰۰۱
- قم. خیابان صفاییه. رویرویی کوچه ۳۸. پلاک ۷۵۹ | تلفن: ۰۳۷۷۳۷۰۱۱
- تهران. خیابان انقلاب. خیابان فخر رازی. نبش بن بست ری. پلاک ۶۱ | تلفن: ۰۶۶۴۶۴۱۴۱
- مشهد. چهارراه شهداء. ضلع شمالی باغ نادری. کوچه شهید خوراکیان. مجتمع گنجینه کتاب. طبقه اول | تلفن: ۰۳۳۷۱۱۳-۵

انتشارات دلیل ما

www.dalilema.ir

مرکز نشر و پخش کتب معارف اهل بیت

۹ سال ناشر نمونه و برگزیده کشوری

با تولید بیش از ۱۰۰۰ عنوان کتاب

سرشناسه: صافی گلپایگانی، لطف الله - ۱۲۹۸

Safi Gulpaygani, Lutfullahah

عنوان و پدیدآور: نگرشی در فلسفه و عرفان / لطف الله صافی.

وضعیت ویراست: [ویراست?]

تهران: دلیل ما، ۱۳۹۹

مشخصات نشر: ۰۳۷۷۴۴۹۸۸ | تلفن: ۰۳۷۷۳۳۴۱۳

مشخصات ظاهری: ۰۳۷۷۳۷۰۰۱ | تلفن: ۰۳۷۷۳۷۰۱۱

شابک: ۵ - ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۴۴۲ - ۲۴۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

بادداشت: [ویراست قبلی: دلیل ما، ۱۳۹۷] (۱۷۸ ص.)

بادداشت: کتابنامه

موضوع: فلسفه اسلامی

Islamic philosophy: عرفان

Mysticism: موضع

Islam -- مطالع گرانگون

Islam -- Miscellanea: موضع

BBR ۱۴: رده بندی کنگره

۱۸۹/۱: شماره رده دیوبی

۷۵۵۲۰۶۸: شماره کتابخانه ملی

وضعیت رکورد: فیبا

فهرست مطالب

سخن ناشر.....	۷
پیرامون توحید و وحدت عددی ۹/	
سخنی پیرامون توحید و وحدت عددی	۱۱
مسئله غیرمتناهی بودن خداوند	۲۴
پیرامون مسئله وحدت وجود ۳۹/	
پیرامون مسئله وحدت وجود	۴۱
احاطه خداوند بر اشیاء احاطه وجودی نیست.....	۵۷
معنای احاطه حق تعالی.....	۷۱
در معنای تجلی.....	۷۹
بررسی تطبیقی مسالک فلسفی و مسالک به اصطلاح عرفانی با هدایت‌های الهی قرآنی ۸۳/	
بررسی تطبیقی مسالک فلسفی و مسالک به اصطلاح عرفانی با هدایت‌های الهی قرآنی	۸۵
تمسک به دلائل سمعی در اصول دین.....	۸۷
خطر تحصیل فلسفه و عرفان مصطلح.....	۸۸
خدا در کتاب و ست	۱۰۲
توضیح دیگر با حفظ اصطلاح واجب الوجود و ممکن الوجود	۱۲۲

پاسخ به مسائلی پیرامون مقاله «بررسی تطبیقی مسالک فلسفی و مسالک به
اصطلاح عرفانی با هدایت‌های الهی قرآنی» ۱۲۷/

۱۲۹.....	راجع به تکفیر اشخاص و میزان در اسلام و کفر.....
۱۳۷.....	ذکر بعضی از تأویلات مخالف با کتاب و سنت.....
۱۴۰.....	فرق است بین اشتباه در اصول و اشتباه در فروع.....
۱۴۱.....	در معرفت و خداشناسی.....
۱۴۷.....	حدیث متعمقین در آخر الزمان .....
۱۵۶.....	در بیان ظاهر و باطن بودن خداوند .....
۱۶۰.....	در بیان معیت خداوند با خلق .....
۱۶۴.....	آیات و روایات و تجلی رب تعالی .....
۱۶۸.....	مباحث اعتقادی با فقهی و رجالی مقایسه نمی‌شود .....
۱۷۲.....	اصطلاحات خاص حکما و عرفا .....
۱۷۶.....	مسئله حدوث عالم .....
۱۸۷.....	در ردّ آنچه جسم لا کالا جسام .....
۱۹۲.....	فرق است بین «الله وجود» و «الله موجود» .....
۱۹۵.....	پیرامون علت و معلول .....
۲۰۵.....	فرق بین اخبار از ذات و اخبار از حقیقت و کنه آن .....
۲۰۷.....	در توضیح بعضی از روایات .....
۲۱۰.....	دونکته مهم .....
۲۱۵.....	کتابنامه .....

سخن ناشر

مبحث توحید والهیات از مباحث اصلی و بسیار عمیق در اسلام است و از آنجا که غور کردن در این مباحث لازم است با پشتوانه‌ی تفکر توحیدی خالص و ناب که برخاسته از سرچشمه علوم و حیانی و برخوردار از براهین محکم و احاطه‌ی کامل به آیات کتاب عزیز باشد، علماء و محدثین بزرگ اسلام که پرچم داران این نهضت و نحله‌ی فکری هستند، علم چاکری و شاگردی مکتب اهل بیت ﷺ را برافراشته و در تمام مراحل زندگی بشری، چراغ راه هدایت امت از ظلمات و بدعت‌ها بوده‌اند و همواره در بزنگاه‌های تاریخ و در سخت‌ترین برهه‌ها از مبارزه فکری و عملی با کژراه‌های اندیشه‌های نوظهور و الحادی و باطل تحت عنوانیn به اصطلاح «عرفان و فلسفه و صوفیگری» از حیات نورانی اسلام و کیان مذهب تشیع دفاع جانانه کردند و اسلام عزیز را از این فرقه‌های ضال و مضل مبررا نموده‌اند.

اسلام با داشتن قرآن مجید این معجزه‌ی جاودان حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی ﷺ و نهج البلاغه‌ی مولانا امیرالمؤمنین ﷺ و مصحف حضرت صدیقه کبری ﷺ و صحیفه‌ی سجادیه امام زین العابدین ﷺ و احادیث و اخبار فراوانی که از ائمه طاهرین ﷺ در همه زمینه‌های زندگی بشر، فردی و اجتماعی و اخلاقی و فرهنگی و سیاسی وارد شده است از تمام حکماتی که به غیر از این‌ها باشد، بی‌نیاز است و در این میان به حق می‌توان گفت که شاگرد برجسته این

مکتب و حامل علوم فقه اهل بیت ع که در این زمان از پرچم داران مبارزه با اهل بدّع و انحراف بوده‌اند، مرجع عالیقدر حضرت آیة الله العظمی صافی گلپایگانی مدّ ظله العالی هستند که با اخلاص و زهد و مجاهدت‌های شبانه روزی خویش در ادای تکلیف خطیر و رسالت سنگین خویش، ابتدا از چشمۀ معارف و حیانی سیراب گشته و بعد ره توشه‌های عمیق علمی و کلامی خویش را خالصانه به شیفتگان کمال و پویندگان راه نجات و هدایت تقدیم کرده است، وزلال معارف مورد نیاز بشریت را از صافی فقاوت و عدالت گذرانده و جان تشنۀ جویندگان حقیقت را سیراب نموده است.

اکنون به توفیق خداوند عزّوجلّ و عنایت خاصه حضرت ولی عصر ع، انتشارات دلیل ما کتاب شریف «نگرشی بر فلسفه و عرفان» اثر این فقیه، متفکر اسلام‌شناس و افتخار تشیع را با توضیحات محقق محترم حجه الإسلام آقای حسین یزدانی فاضل به زیور طبع آراسته است تا بیانگر گوشه‌ای از معارف و حقایق اصیل و ناب علوم اهل بیت ع باشد.

انتشارات دلیل ما